

Jitka Burešová

Manželky českých politiků v 19. století

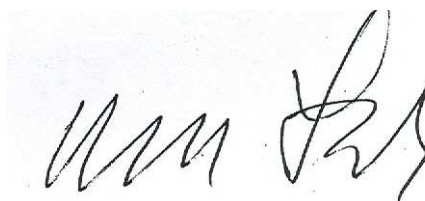
Posudek oponenta diplomové práce

Diplomantka má pravdu, vyslovuje-li se v úvodu své práce o tom, že manželky významných českých politiků 19. století historiografie dosud opomíjela nebo jim věnovala pouze okrajovou pozornost v souvislosti s aktivitami jejich partnerů. Jestliže se, podnícena bezpochyby průkopnickým bádáním prof. Mileny Lenderové, rozhodla zabývat se právě jimi, stála nejprve před obtížnou otázkou výběru jednotlivých osob. Ideální volba by se řídila postavením toho kterého politika v pomyslné stupnici jejich významu a vznikla by tak skupina vsutku reprezentativní. Jitka Burešová si stanovila jiné, řekl bych reálnější kritérium, a sice podle rozsahu dochovaných osobních pramenů včetně editovaných (a já bych dodal i podle stupně historiografického zpracování jednotlivých postav). Je pozoruhodné, že skupina deseti dam, kterou takto sestavila, je jen o málo reprezentativnější; pro Vojtu Náprstka a Miroslava Tyrše byla politická činnost přece jen spíše podružná. (Když už ale diplomantka sáhla po Náprstkovi, pak nerozumím tomu, proč opomenula jeho monografii z pera Zdeňka Šolleho.) Problematická je též jistá nesourodost takto vzniklé skupiny, plynoucí z toho, že s Terezií Palackou a její dcerou Marií Riegrovou je postavení kterékoliv z ostatních žen stěží souměřitelné. Z druhé strany soudím, že i takto vytvořená skupina, možná i vlivem této vnitřní diferencovanosti, umožnila diplomantce celkem uspokojivě zodpovědět badatelské otázky, které si v úvodu položila.

Těžiště předloženého spisu tkví ve čtyřech kapitolách, pojednávajících o výběru partnerky, roli žen při společenských setkáváních, jejich veřejné činnosti a rodinném životě. To, co by s ohledem na téma diplomové práce mělo tvořit další samostatnou kapitolu, tj. způsob, jakým se manželky podílely na politické činnosti svých partnerů a jak ji reflektovaly, je – po mém soudu nešťastně – zařazeno do kapitoly o rodinném životě, a žel, ve značně ochuzené podobě. Do značné míry se tak vytratily reakce na takové milníky vývoje české politiky v 19. století, jako byl přechod od neoabsolutismu k ústavnosti, vstup poslanců do zastupitelských sborů na prahu šedesátých let, jejich odchod do pasivní rezistence, vzepětí táborového hnutí, katastrofální nezdar pokusu o státoprávní vyrovnání roku 1871 či porážka trpného odporu a „potupný“ návrat do vídeňského parlamentu. Jen pro příklad uvádím korespondenci, kterou vedla paní Riegrová očekávající narození posledního dítěte s manželem ve dnech jeho odjezdu s tzv. memorandem dvanácti do Vídně, svědectví dramatických okamžiků, v nichž se intimní rodinná událost jakoby prolнула s vrcholnou veřejnou činností.

Přiměřenou heuristickou základnu diplomové práce tvoří archivní prameny osobní povahy, doplněné některými edicemi, mezi nimiž však chybí Stloukalova edice milostných dopisů F. L. Riegra a M. Palacké stejně jako Heidlerovy a Šustovy Příspěvky k Riegrově listáři. Naproti tomu velmi bohatá je použitá literatura, kde snad postrádám pouze Macurovo Znamení zrodu. (Vzpomínky V. Červinky a V. Hellmutha-Braunera, u něhož není uvedena editorka, patří zařadit k pramenům.) Nedostatky jsem shledal v poznámkovém aparátu, zejména u zkrácených edicí. V textu se vyskytuje sice nevelké množství, zato velmi hrubých chyb.

Celkem vzato shledávám v těchto srovnávacích portrétech deseti žen, v nichž se autorka pokouší dovést obecnější závěry o soukromém (rodinném) životě českých politiků 19. století, za cenný příspěvek ke kulturním dějinám, resp. k dějinám každodennosti tohoto století. Diplomovou práci Jitky Burešové proto doporučuji k obhajobě a hodnotím ji jako **velmi dobrou**.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Sak', written in a cursive style.

Doc. Robert Sak

České Budějovice, 20. května 2008.